

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU**

DPR-011-01/17-0025
Zagreb, 29. kolovoza 2017.

**MINISTARSTVO
PRAVOSUĐA
Ul. Grada Vukovara 49
10000 Zagreb**

**Predmet: Inicijativa za izmjenu Kaznenog zakona
- inicijativa i preporuka, dostavljaju se**

Poštovani,

Suvremeno društvo jasno i kontinuirano iskazuje svoj stav da djecu treba zaštititi od seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja, a taj cilj zacrtan je i u Konvenciji o pravima djeteta, Fakultativnom protokolu o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, Konvenciji Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja te Direktivi Vijeća Europe za borbu protiv spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djece te dječje pornografije. Svjesna činjenice da su djeca posebno ranjivi članovi društva, naša država obvezala se osigurati im posebnu zaštitu, a prihvaćajući ove međunarodne dokumente zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja postala je obaveza države.

Na podizanje standarda zaštite djece od seksualnog zlostavljanja državu obvezuje *Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja* (u daljnjem tekstu *Konvencija*) tražeći da država sankcionira uključivanje djeteta u seksualne aktivnosti¹ dok *Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP* (u daljnjem tekstu *Direktiva*) zahtijeva da to

¹ Čl. 18. Svaka će stranka poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi se kaznenopravno sankcionirao namjerni čin: sudjelovanja u seksualnim aktivnostima s djetetom koje je, sukladno mjerodavnim odredbama nacionalnog prava, mlađe od zakonske dobi za seksualne aktivnosti...

čl. 22. Svaka će stranka poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi se kaznenopravno sankcionirao namjerni čin upriličenja u seksualne svrhe, da dijete koje još nije prešlo dobnu granicu određenu u primjeni članka 18., stavka 2., bude nazočno seksualnom zlostavljanju ili seksualnim aktivnostima, čak i ako u istima ne sudjeluje.

Čl. 24. Svaka će stranka poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi se kaznenopravno sankcionirao namjerni čin pokušaja počinjenja kaznenih djela utvrđenih u skladu s ovom Konvencijom.

Čl. 27. 1. Svaka će stranka poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurala da kaznena djela utvrđena u skladu s ovom Konvencijom budu kažnjiva učinkovitim, srazmjernim i odvraćajućim sankcijama, uzimajući u obzir njihovu ozbiljnost. Te kazne uključuju i lišavanje slobode, što može dovesti do izručenja.

sankcioniranje bude odgovarajuće² propisujući da uključivanje djece u seksualne aktivnosti mora biti kažnjivo zatvorskim kaznama i to ne manjim od godinu dana.

Unatoč tome Kazneni zakon za bludne radnje nad djetetom mlađim od petnaest godina predviđa kaznu zatvora od šest mjeseci do pet godina, a za zadovoljenje pohote pred djetetom do jedne godine. Usto smo, nažalost, svjedoci sudske prakse da se za počinjenje spolnih delikata na štetu djece izriču vrlo blage kazne, kao i da se izrečene kazne zatvora zamjenjuju radom za opće dobro ili uvjetnom kaznom. Upoznati smo sa slučajem u kojem je stomatolog rad za opće dobro, kojim mu je zamijenjena zatvorska kazna izrečena zbog kaznenog djela bludnih radnji nad djevojčicom koja mu je bila pacijentica, odradio za vrijeme svog godišnjeg odmora te bez obavijesti poslodavcu o osudi nastavio pružati stomatološke usluge djeci. I nedavni primjer presude u kojoj je počinitelj pravomoćnom presudom Općinskog suda u Koprivnici osuđen na godinu dana zatvora zbog „bludničenja“ nad dvije desetogodišnje djevojčice pri čemu mu je sud zatvor zamijenio radom za opće dobro, o čemu su pisali mediji³ ukazuje na neučinkoviti pravni okvir, koji otvara brojne rizike i ugrožava prava i dobrobit djece. Time se zasigurno ne postiže svrha kažnjavanja proklamirana Kaznenim zakonom jer se ovakvim „nekažnjavanjem“ počinitelja zasigurno ne izražava društvena osuda zbog počinjenog kaznenog djela, niti jača povjerenje građana u pravni poredak, a upitno je i sprečavanje činjenja novih kaznenih djela i stvaranje sigurnog okruženja za djecu.

Stav je pravobraniteljice za djecu, a za što uporište nalazi u Konvenciji i Direktivi, da se počinitelji seksualnog nasilja nad djecom trebaju najstrože kažnjavati, odnosno da im se trebaju izricati najteže zakonom predviđene kazne za takva nedjela. Strogo kažnjavanje je i oblik generalne prevencije, jer se na taj način šalje nedvosmislena poruka potencijalnim počiniteljima o tome što ih čeka ako počine takvo kazneno djelo.

Kako aktualni slučaj zamjene kazne zatvora radom za opće dobro na najzorniji način ukazuje na propuste u pravnoj regulativi, predlažemo, sukladno čl. 10. Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 73/17), izmjenu Kaznenog zakona kako bi se sankcije za počinjenje seksualnog delikta na štetu djeteta, odnosno osobe mlađe od 18 godina, pooštrile sukladno odredbama Direktive te **ujedno onemogućilo da se zatvorska kazna za ova kaznena djela zamijeni radom za opće dobro. Također predlažemo da se izmjenama Kaznenog zakona propiše da se uz osudu za spolni delikt na štetu djeteta obavezno izriče i mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora te sigurnosna mjera zabrane obavljanja dužnosti ili djelatnosti u kojima se dolazi u redoviti kontakt s djecom.**

Ujedno vam temeljem čl. 11. Zakona o pravobranitelju za djecu, sukladno odredbi Konvencije⁴ preporučamo da žurno osigurate **obaveznu edukaciju** svih sudaca koji donose odluke o kažnjavanju počinitelja seksualnog nasilja nad djecom kako bi se upoznali sa svim pojavnim oblicima seksualnog zlostavljanja djeteta i posljedicama koje seksualni delikti mogu uzrokovati djeci te sukladno tome o nužnosti adekvatnog kažnjavanja počinitelja. Takvom obaveznom edukacijom ujednačila bi se sudska praksa i onemogućilo donošenja presuda u kojima se interesi počinitelja stavljaju ispred interesa djece žrtava. Edukacija mora obuhvaćati i važnost izricanja sigurnosnih mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti u

² Čl. 3. Direktive 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0093&from=HR>

³ <http://www.slobodnadalmacija.hr/novosti/crna-kronika/clanak/id/504039/pedofil-nece-ni-dana-u-zatvor>

⁴ Čl. 36. 1. Svaka će stranka poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere, uz odgovarajuće poštivanje pravila koja uređuju autonomiju pravne struke, kako bi osigurala da na korist osobama uključenim u postupak, posebice sucima, tužiteljima i odvjetnicima na raspolaganju bude obuka o pravima djeteta i seksualnom iskorištavanju i seksualnom zlostavljanju djece.

kojima se dolazi u redoviti kontakt s djecom, kao i mjere zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora kako bi se omogućilo praćenje i nadzor počinitelja seksualnih delikata nad djecom. Naime, praćenjem rada pravosudnih tijela uočili smo kako se ove mjere uglavnom ne izriču, unatoč činjenici da su one nužne za osiguranje zaštite djece.

Molimo vas da nas temeljem čl. 11. i 12. Zakona o pravobranitelju izvijestite o poduzetom povodom naše inicijative i upućene preporuke.

S poštovanjem,

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU

doc.dr.sc. Ivana Milas Klarić